

**INSTRUCTIO DE COSTITUTIONE APOSTOLICA
"MISSALE ROMANUM" GRADATIM AD EFFECTUM DEDUCENDA**

La Nunziatura Apostolica d'Italia con lettera n. 1772 del 31 ottobre 1969 ha trasmesso alla Segreteria Generale il seguente documento della Sacra Congregazione per il Culto Divino:

Prot. n. 1399/69

Constitutione Apostolica "Missale Romanum", a Summo Pontifice Paulo Pp. VI die 3 aprilis huius anni emissa, approbatum est novum Missale Romanum ex decreto Concilii Vaticani II instauratum. Tres deinde partes eiusdem Missalis usque adhuc prodierunt, nempe "Institutio generalis Missalis Romani", atque "Ordo Missae", decreto diei 6 aprilis 1969 a S. Rituum Congregatione promulgata; necnon "Ordo lectionum Missae" ab hac Sacra Congregatione die 25 maii 1969 editus. Ceterae Missalis Romani partes proxime foras dabuntur.

Praefatis autem documentis, statuitur ut a die 30 novembris, prima dominica Adventus, huius anni, novi ritus novique textus adhibeantur. Re quidem vera huius partis instauratae Missae executio non paucas neque parvas difficultates prae se fert: hinc enim ingens opus requiritur tum ad populares interpretationes tum ad novas librorum editiones apparandas; hinc accurata et apta institutio est tradenda; hinc sacerdotum et fidelium consuetudines sunt congrua ratione mutandae.

Quapropter, plurium Episcoporum atque Episcopalium Conferentiarum petitionibus respondens, Sacra haec Congregatio pro Cultu divino, approbante Summo Pontifice, eas quae sequuntur statuit normas, quibus Constitutio Apostolica "Missale Romanum" paulatim ad rem adducatur. Hae autem normae eas complent, quae ab hac Sacra Congregatione editae sunt die 25 iulii 1969, de editionibus et de usu novi Ordinis lectionum Missae (AAS 61 (1969), pp. 548-549).

I. De Ordine Missae

- 1.- A die 30 novembris 1969 adhiberi potest textus latinus Ordinis Missae instaurati.
- 2.- Conferentiae autem Episcopales diem statuunt a quo idem Ordo Missae cum textibus lingua vernacula exaratis adhiberi possit. Expediit tamen populares interpretationes textuum novi Ordinis Missae quamprimum confici et, rite approbatas, in usum deduci, iam antequam ceteri textus Missalis Romani in linguam vernaculam convertantur.

3.- Populares interpretationes novi Ordinis Missae saltem "ad interim" approbandae erunt a Conferentia Episcopali (aut a Commissione liturgica nationali et saltem Consilio, quod praest Conferentiae Episcopali); itemque erunt confirmationi huius Sacrae Congregationis proponendae (cf. Declaratio circa interpretationes textuum liturgicorum "ad interim" paratas: *Notitiae*, 5 (1969), p. 68).

4.- Textuum Ordinis Missae una sit popularis interpretatio pro omnibus regionibus quae eadem lingua utuntur (Epistula ad Praesides Conferentiarum Episcopali "De unica interpretatione liturgica populari in linguis pluribus in locis usitatis", die 16 octobris 1964, *Notitiae* 1 (1965), p. 195; "Instruction sur la traduction des textes liturgiques pour la celebration avec le peuple", die 25 ianuarii 1969, nn. 41-42: *Notitiae* 5 (1969) pp. 11-12). Idem valet in alias partes quae directam participationem populi requirunt.

5.- Ad Conferentias Episcopales pertinet novos modos approbare musicos pro partibus lingua vernacula a celebrante et a ministris canendis (Instructio *Inter Oecumenici*, die 25 septembris 1964, n. 42; Instructio *Musicam Sacram*, die 5 martii 1967, n. 57).

6.- Antequam vero ritus et textus novi Ordinis Missae in usum deducantur, opportuna catechesis, opera in hanc rem conferentibus et Instituto liturgico nationali et Commissionibus liturgicis dioecesanis, suppeditetur atque instrumentis aptioribus (v. gr. studiorum coetibus, congressionibus, scriptis in actis diurnis aut commentariis aliave ratione vulgandis, commentationibus ope radiophonica et televisifica edendis, etc.) tradatur, qua sacerdotes et fideles spiritualem vim novarum normarum percipere et penetrare valeant.

7.- Singulae autem Conferentiae Episcopales diem quoque constituent a quo Ordinem Missae, praeter casus infra, nn. 19-20 recensitos, necesse erit usurpare. Ille autem dies ultra diem 28 novembris 1971 reiciendus non erit.

8.- Ad Conferentias Episcopales insuper spectat, auxilium ferentibus Commissionibus Episcopalibus competentibus atque Institutis liturgicis, necessaria decernere, circa ea elementa, quae in Institutione generali Missalis Romani ipsis committuntur statuenda, nempe:

- a) gestus et corporis habitus fidelium tempore Missae (cf. I. G., n. 21);
- b) gestus venerationis altaris et libri Evangeliorum (cf. I. G., n. 232);
- c) gestus ad pacem dandam (cf. I. G., n. 56b);
- d) facultas habendi duas tantum lectiones in Missa diebus dominicis et festis de praecepto (cf. U. G., n. 318);
- e) facultas qua mulieres lectiones biblicas ante Evangelium occurrentes proferre valeant (cf. I. G., n. 66).

II. De aliis textibus Missalis Romani

9.- Textus latinus Missalis Romani, simul atque hoc fuerit in lucem editum, adhiberi poterit.

10.-Singulae autem Conferentiae Episcopales diem statuunt a quo interpretationem populares textuum novi Missalis adhiberi possint. In hac autem re per gradus procedi potest, interpretationes textuum, ut primum fuerint approbatae, in usum inducendo successive, nec necessario expectandum erit donec omnes textus in linguam vernaculam sint conversi. Hac ratione, in usum induci poterunt, ex. gr. textus ad Proprium de tempore spectantes, etsi textus Proprii de Sanctis aut Communium aut Missarum ad diversa vel votivarum nondum sunt parati. Expedi tamen huiusmodi novorum textuum partes in liturgiam induci initio alicuius temporis anni liturgici (ex. gr. Adventus, Quadragesimae, temporis paschalis).

11.-Etiam populares interpretationes novorum textuum Missalis Romani approbandae erunt, saltem "ad interim" Conferentiae Episcopali (aut Commissioni liturgicae nationali et saltem Consilio Praesidentiae Conferentiae Episcopalis); itemque confirmationi huius Sacrae Congregationis erunt subiciendae (cf. supra n. 3).

12.-Conferentiarum Episcopaliū est repertorium textuum lingua vernacula exaratorum apparare, qui pro cantu ad introitum, ad offertorium et ad communionem adhibeantur (cf. I. G., nn. 26, 50, 56e). Huiusmodi autem repertorium dum approbabit, Conferentia Episcopalis viros peritos simul enixe cohortabitur ut eum augeant atque perficiant, prae oculis habitis textibus in novo Missali propositis, atque indole et notis peculiaribus unius cuiusque linguae.

13.-Cum novus Ordo Missae adhibetur, antequam novum Missale Romanum est divulgatum, textus antiphonarum et orationum e Missali nunc vigente sumuntur, iis quae sequuntur animadversis:

- a) si antiphona ad introitum absque cantu profertur, semel tantum dicitur, absque versu psalmi et absque *Gloria Patri* (cf. I.G., n. 26);
- b) antiphona ad offertorium si non cantatur omittitur (cf. I. G., n. 50);
- c) orationes super oblata et post communionem conclusionem obtinent breviorum (cf. I. G., n. 32).

14.-Singulae Conferentiae Episcopales diem decernant a quo textus novi Missalis Romani, exceptis casibus infra, nn. 20-21 recensitis, adhiberi iubebuntur. Praestat huiusmodi temporis spatium non ultra diem 27 novembris 1971 produci.

III. De Ordine lectionum Missae

15.-Singulae Conferentiae Episcopales diem statuunt a quo novus Ordo lectionum Missae adhiberi possit aut debeat.

16.-Donec expectatur interpretatio, atque confirmatio ex parte huius Sacrae Congregationis textus novarum lectionum, Conferentiae Episcopales facultatem concedere possunt ut interim una vel plures usurpentur interpretationes sacrorum Bibliorum rite approbatae. Hoc autem in casu curabunt, ut prae manibus sint sacerdotibus indicationes biblicae necessariae (idest numeri capitum et versiculorum, "incipit", divisiones pericoparum) quae in Ordine lectionum Missae inveniuntur: quod valet praesertim pro lectionibus seriei B cycli dominicalis, a die 30 novembris 1969 usurpandi.

17.-Donec habeantur textus novi lectionarii, retineantur lectiones hodierni Missalis Romani pro singulis partibus. Item "ad interim" servari possunt lectionum ordines ad experimentum approbati, qui nunc in usu habentur pro feriis, pro Missis quae cum aliquorum Sacramentorum celebratione coneguntur, pro Missis defunctorum, apparandis et de usu novi Ordinis lectionum Missae", die 25 iulii 1969, nn. 4-5).

18.-Ad momentum liturgicum et pastorale psalmi responsorii servandum, Commissiones nationales competentes indicem ad tempus vigentem psalmodum et versuum conficiant, eos eligendo e repertorio, quod nunc in usu habetur, qui textibus Ordinis lectionum aptius respondeant (cf. etiam textus communes pro cantu psalmi responsorii, nn. 174-175 Ordinis lectionum Missae).

Ne omittant tamen eadem Commissiones viros peritos impense hortari ut thesaurum traditum horum textuum earumque melodiarum augeant atque perficiant, prae oculis habentes textus in novo Ordine lectionum Missae propositos, atque indolem et notas peculiare uniuscuiusque linguae.

Eiusdem generis thesaurus componatur etiam pro versibus ante Evangelium.

IV. De quibusdam casibus peculiaribus

19.-Sacerdotes aetate proveci qui Missam sine populo celebrant, quique graviore forsitan experiantur difficultates in novo Ordine Missae et novis textibus Missalis Romani et Ordinis lectionum Missae in usum assumendis, possunt, de consensu sui Ordinarii, ritus et textus qui nunc sunt in usu retinere.

20.-Casus vero peculiare, videlicet sacerdotum infirmorum, aut aegritudine vel aliis difficultatibus laborantium, huic Sacrae Congregationis proponantur.

Praesentem Instructionem Summus Pontifex Paulus Pp. VI die 18 mensis octobris 1969 approbavit, et publici iuris fieri iussit, ut ab omnibus ad quos spectat accurately servetur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

E Civitate Vaticana, die 20 octobris 1969

A. BUGNINI, *a Secretis*

BENNO CARD. GUT, *Praefectus*

COMUNICATO:

ATTUAZIONE DELLA RIFORMA LITURGICA IN ITALIA

La Presidenza della Conferenza Episcopale Italiana, in vista di alcune scadenze relative alla riforma liturgica e al fine di dare chiare indicazioni di attuazione in Italia, ritiene doveroso comunicare quanto segue:

Ordo Missae

1. - La traduzione italiana definitiva dell'"Ordo Missae" e' stata approvata dall'Episcopato, con regolare votazione, ed ha ricevuto la conferma da parte della Sacra Congregazione per il Culto Divino.

Quindi con la I^a Domenica di Avvento, 30 novembre 1969, l'uso del nuovo "Rito della Messa" diventa *obbligatorio* in tutto il territorio nazionale.

2.- La C.E.I. ha curata l'edizione del testo - "tipica" per la lingua italiana, ufficiale per l'uso liturgico -; sara' disponibile nelle librerie a cominciare dal 15 novembre p.v. La C.E.I. ne conserva la proprieta' a norma di legge.

Questa edizione, ad uso del celebrante, riporta:

- la traduzione italiana della Costituzione Apostolica "Missale Romanum" e della "Institutio generalis";